

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

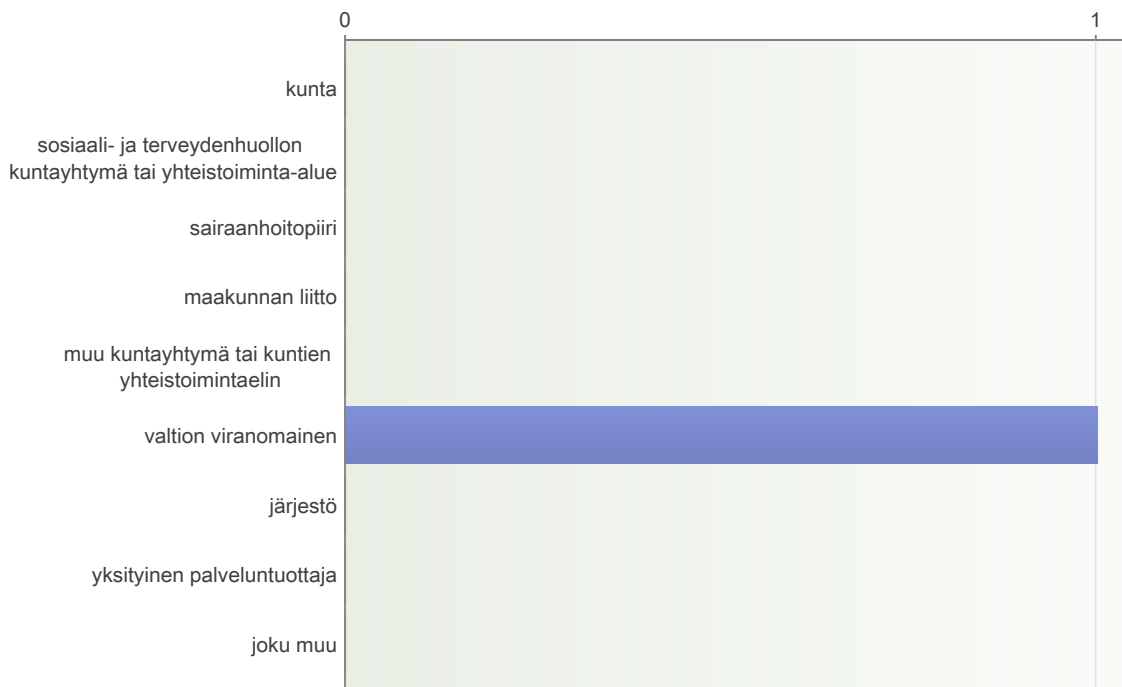
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Ulla Mauranen	Ritva Saarelainen, ritva.saarelainen@ely-keskus.fi, 0295026168		Pohjois-KARjalan ELY-keskus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

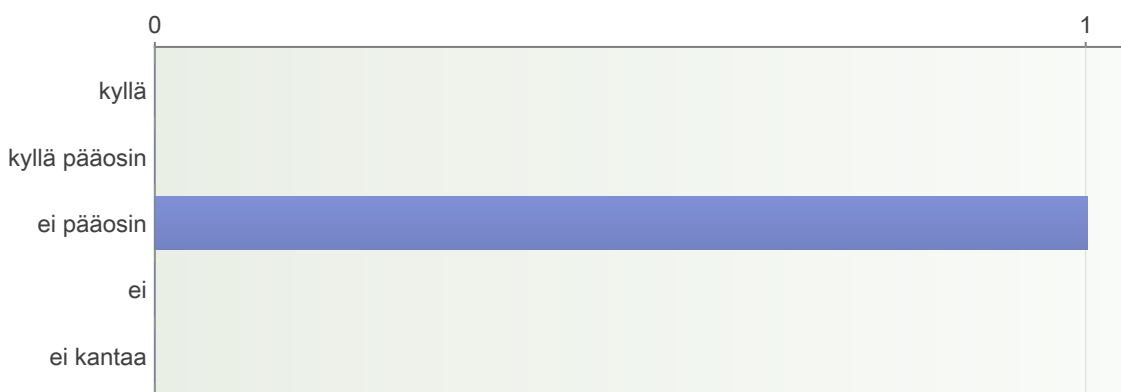
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki lisää valinnanvapautta ja tarjontaa ainoastaan kaupunkiseuduilla, mutta Pohjois-Karjalassa maakuntakeskus Joensuun ulkopuolella näin ei käytännössä tapahdu. Maakunta voi asettamallaan ehdoilla toki yhdenmukaistaa palvelutarjontaa alueellisesti, mutta ei käytännössä riittävästi. Väestön terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat ainoastaan niillä alueilla, joilla valinnanvapauden edellyttämiä palveluntarjoajia on riittävästi eli lähinnä maakunta- ja kasvukeskuksissa, mutta haja-alueilla, kuten pääasiassa Pohjois-Karjalassa, näin ei tule tapahtumaan. Oletus laadun paranemisesta ei perustu mihinkään tunnettuun tosiasiaan eikä laatua ole tässä lakiesityksessä edes tarkemmin määritelty.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

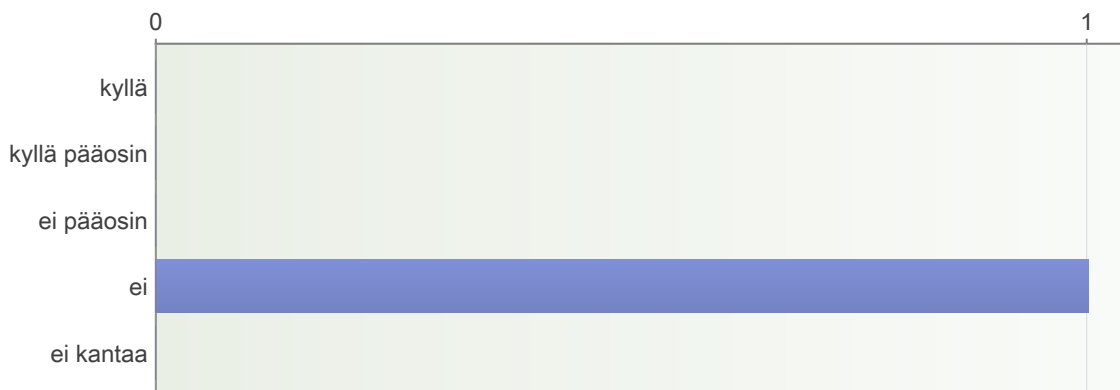
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi vaikuttaa enemmän mistä palveluja valitsee, mutta maakunta joutunee määrittämään entistä tarkemmin palvelujen sisältöä, joihin asiakkaan vaikutusmahdollisuudet eivät ainakaan lisäänty. Asiakkaiden taidoissa hankkia palveluja on suuria eroja ja tämä asettaa suuria vaatimuksia asiakkaiden palveluihin ohjaamiselle. Toimiiko palveluihin ohjaus riittävällä tavalla asiakkaiden yhdenvertaisuus huomioiden?

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

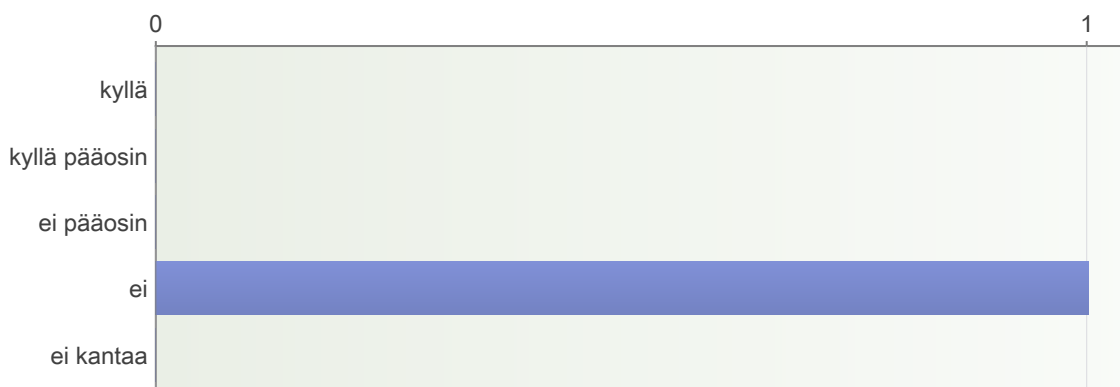
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Teoriassa lakiluonnos mahdollistaa asiakkaan hakeutumisen omaan tilanteeseen sopivaan palveluun, mutta käytännössä palvelujen tarjontaa ei välttämättä ole tarjolla asiakkaan kannalta riittävän lähellä tai järkevän ja mahdollisen matkan päässä. Vaarana on julkisten palvelujen keskittäminen suuriin keskuksiin ja pitkien välimatkojen maakunnissa kauas peruskäyttäjistä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

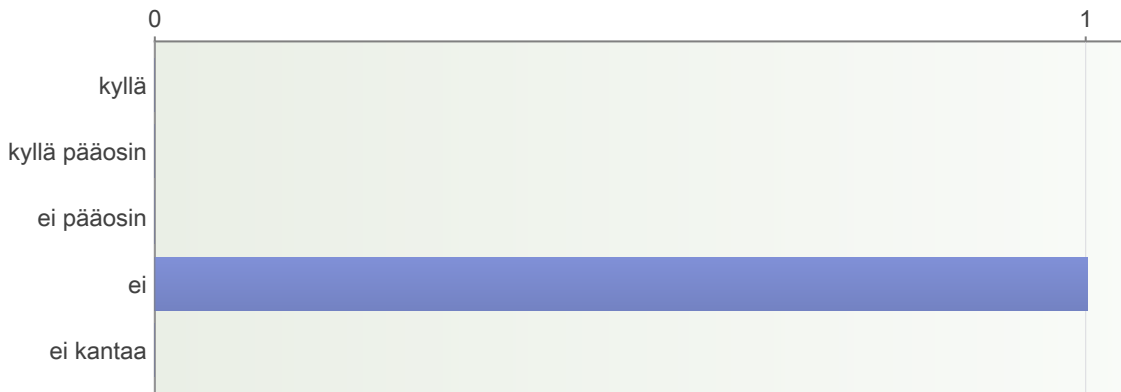
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen koordinointi on erittäin vaativa ja vaikeakin tehtävä, kun palveluja tuottaa liikelaitos, sote-keskus ja lisäksi käytössä voi olla asiakaseteleitä ja henkilökohtainen budjetti. Palvelukokonaisuuden hajoaminen on suuri riski. Lakiluonnos mahdollistaa asiakkaille halutessaan sukkuloinnin määräajoin eri palvelujen välillä niin, ettei kenellekään toimijalle muodostu kokonaisvaltaista asiakasvastuuta. Vaarana on myös asiakkaiden ohjautuminen väärään palveluun mikäli palveluneuvonta ei toimi ammattitaitoisesti ja oikein. Ammattitaitoisen palveluneuvonnan toimivuuteen ja saatavuuteen on satsattava.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

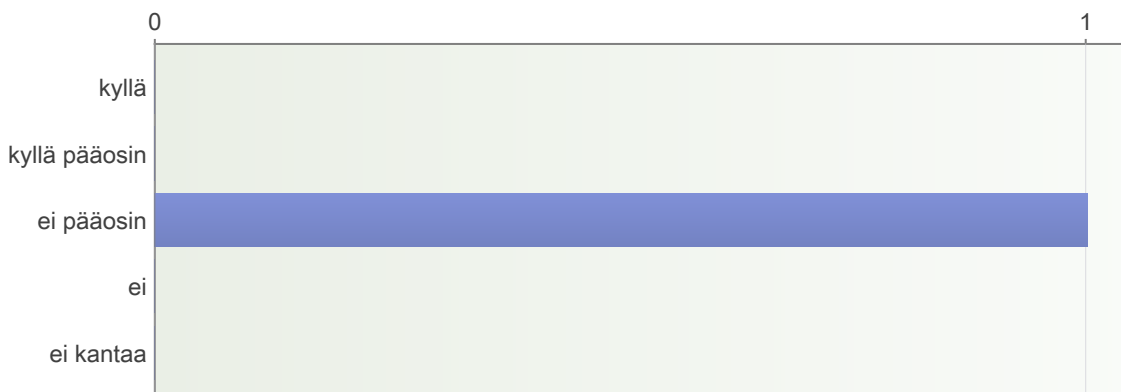
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjala menettää merkittävän osan Siun soten rakentamisen myötä entisestään vahventuneesta sekä toiminnallisesta että rakenteellisesta integraatiosta, joka toteuttaa kustannustehokasta palvelurakennetta ja mahdollistaa resurssien tarkoituksenmukaisen yhteiskäytön.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

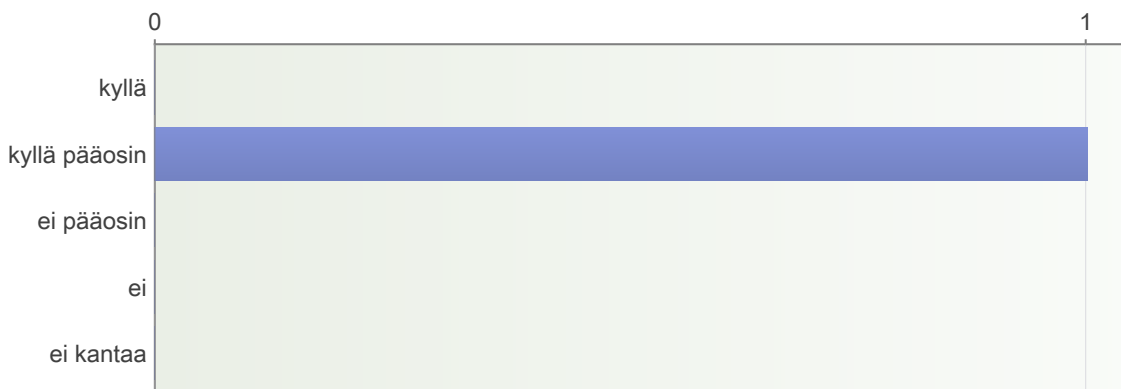
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- käytännön tasolla järjestämisvastuun toteuttaminen tulee olemaan hyvin vaativa monituottajaympäristössä ja edellyttää erittäin toimivia tietojärjestelmiä ja ajantasaista tietoa. Esim. tietojärjestelmät ovat rakentamatta ja jopa niiden lopullinen rakenne on vielä miettimättä.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

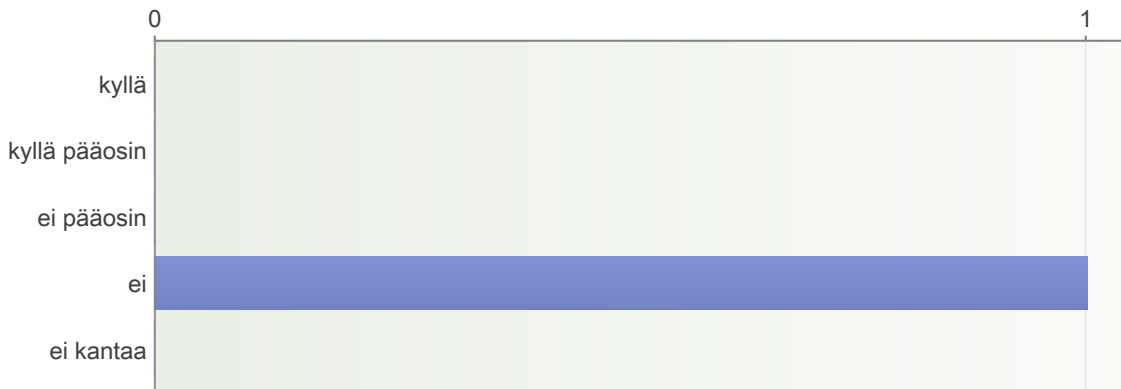
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pakottaa maakunnan organisaatiot muuttamaan perinteisiä toimintakulttuureja ja siten miettimään uusia toimintamalleja. Johtaako tämä onnistuneeseen lopputulokseen, on tässä vaiheessa vielä hämärän peitossa. On esitettävä kysymys, että esitetty muutos liian laaja huomioiden aikataulu ja suunnitellut toiminnalliset muutokset.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kilpailu tehostanee palvelutuotantoa ja digitalisaatio voi osittain korvata henkilökohtaista palvelua, mutta toisaalta lisääntynyt palvelutarjonta ja valintojen mahdollisuus ovat merkittävä riski kustannusten kasvulle. Kilpailu työvoimasta voi myös nostaa palkkatasoa ja palvelusetelin hinta määrittää myös osaltaan palkkatasoa.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan reuna-alueilla jo nyt on vaikeuksia henkilöstön saatavuudessa ja syrjäseutujen palvelujen tuotannon korvaukset ovat vaarassa nousta kaupunkiseutuja korkeammaksi ja siten käytännössä voivat vaikuttaa satavuotta rajoittavasti syrjäalueilla.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

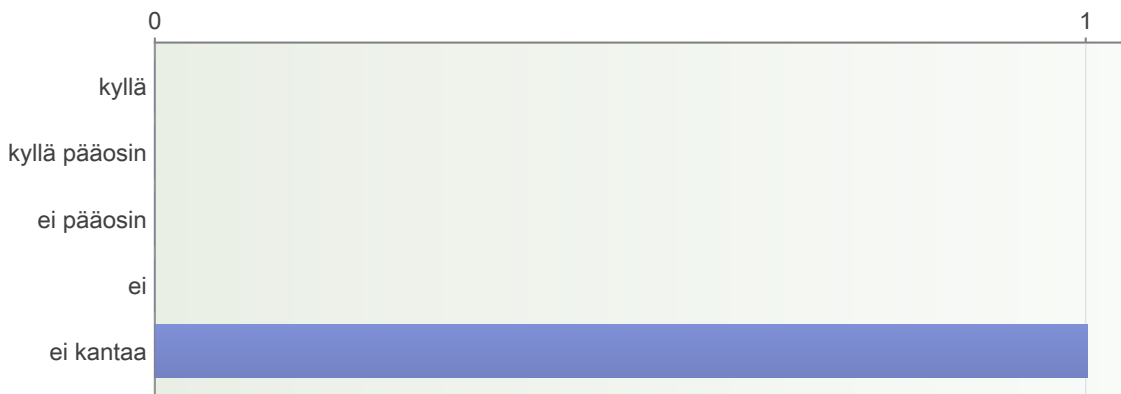
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

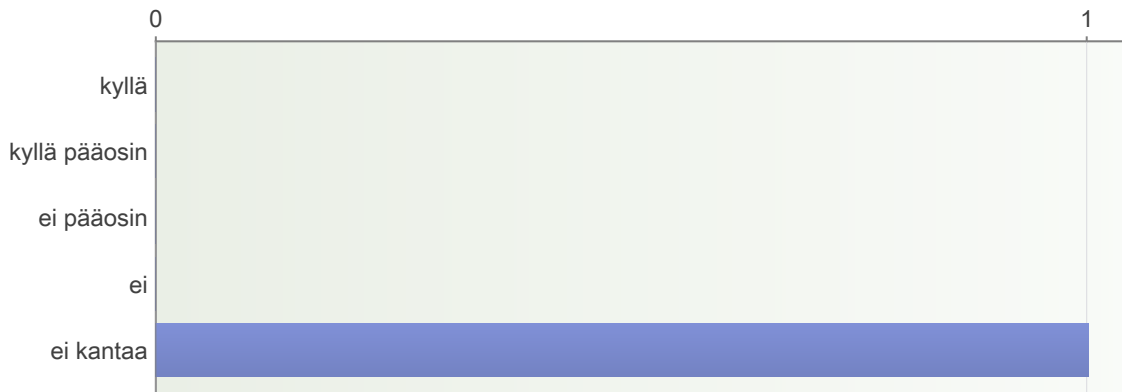

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

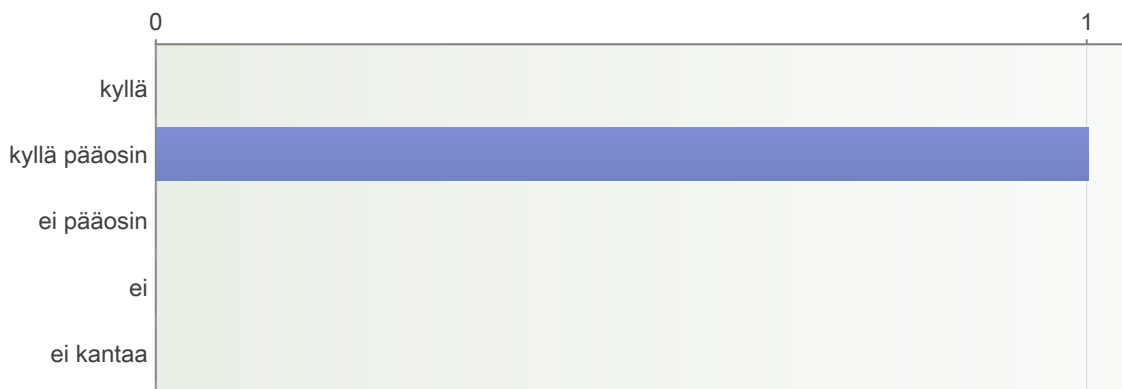

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

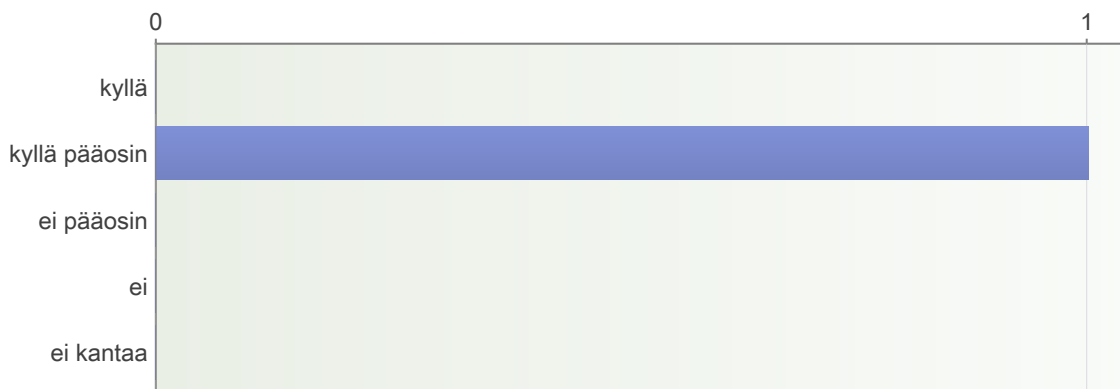
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa kyllä, mutta palveluntarjoajien alueellinen jakauma ja tarjoajien puute rajoittaa todellista valinnanvapauden toteutumista ja vaarana on, ettei valinta toimi käytännössä.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa kyllä, mutta palveluntarjoajien alueellinen jakauma ja tarjoajien puute rajoittaa todellista valinnanvapauden toteutumista ja vaarana on, ettei valinta toimi käytännössä.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

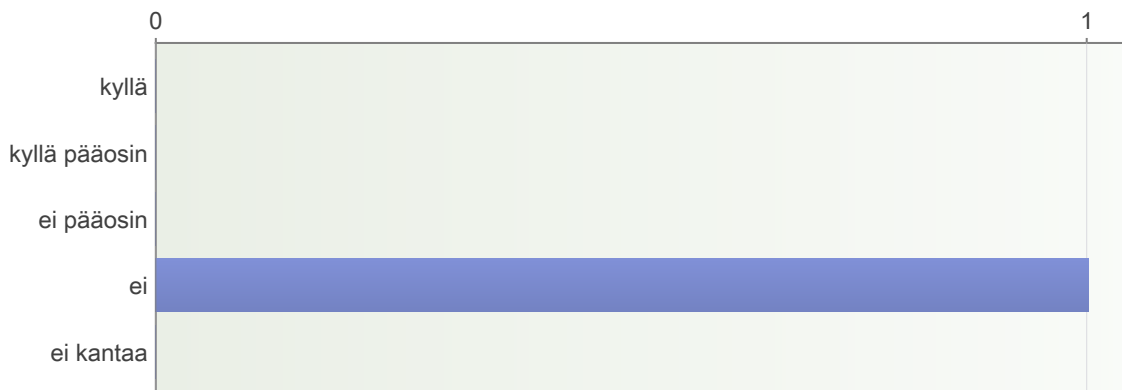
Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

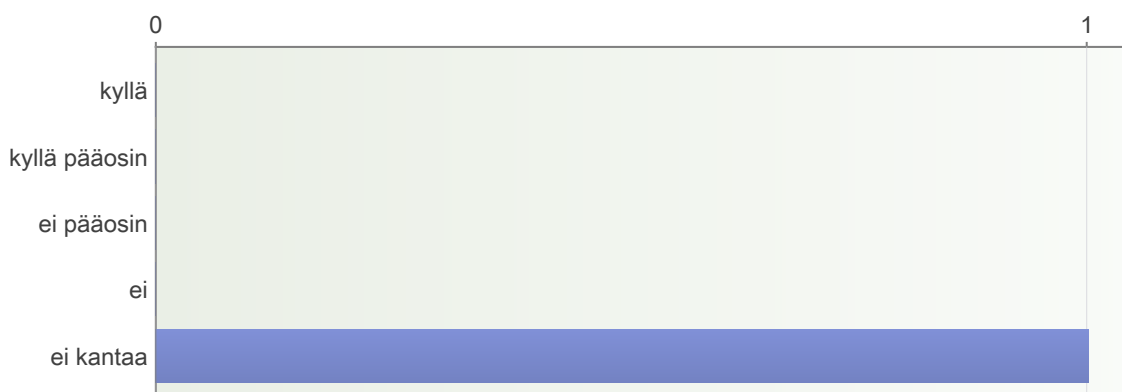

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

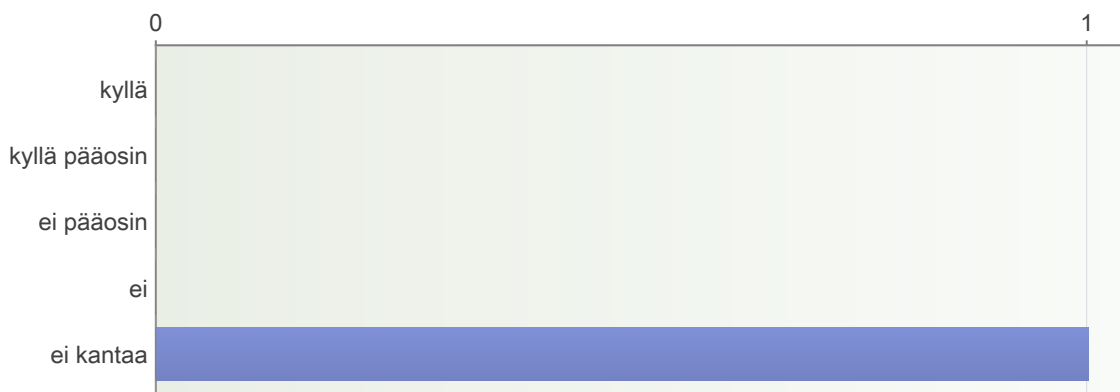

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

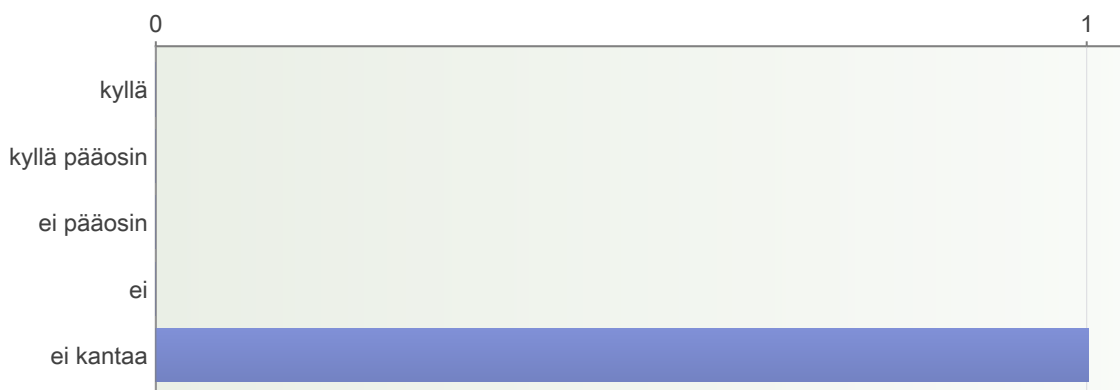

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

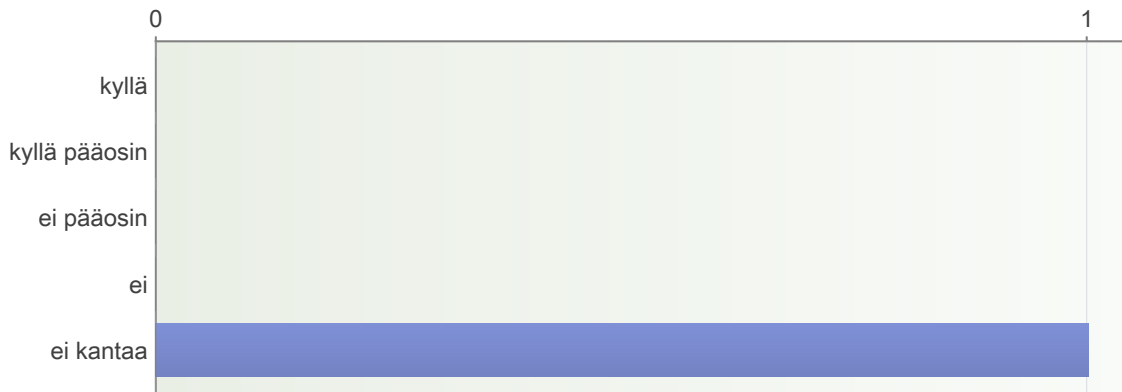

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

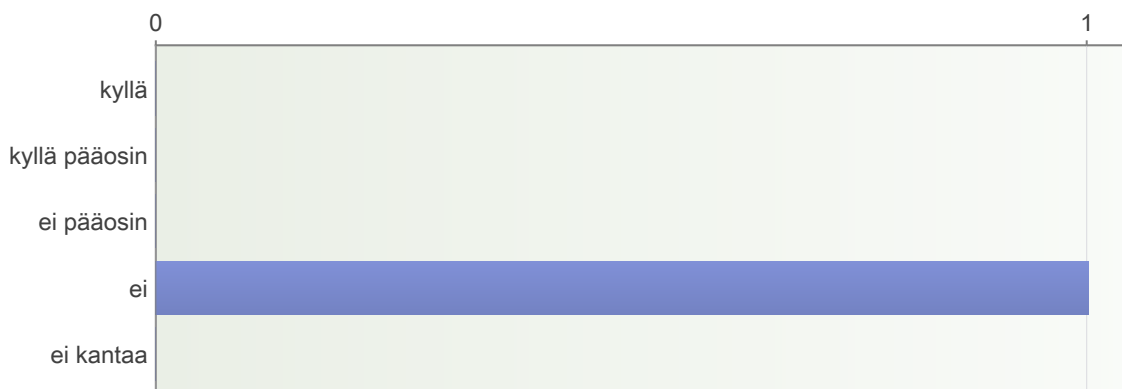

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä sinänsä erinomainen asia on käytännössä vaikeasti toteutettava ja vaarana on, että se jää käytännössä toimimattomaksi.

Palvelutarpeenarvioinnin tarpeen syntyminen määrittely silloin, kun kyseessä on paljon palveluja tarvitseva, jää lakiluonnoksen valossa "ei kenenkään" vastuulle. Lakiluonnos ei huomioi neuvonnan ja ohjauksen eri tasoja ja funktiota asiakkaan näkökulmasta. Monituottajamallissa neuvonnassa tarvittavan tiedon määrä lisääntyy.

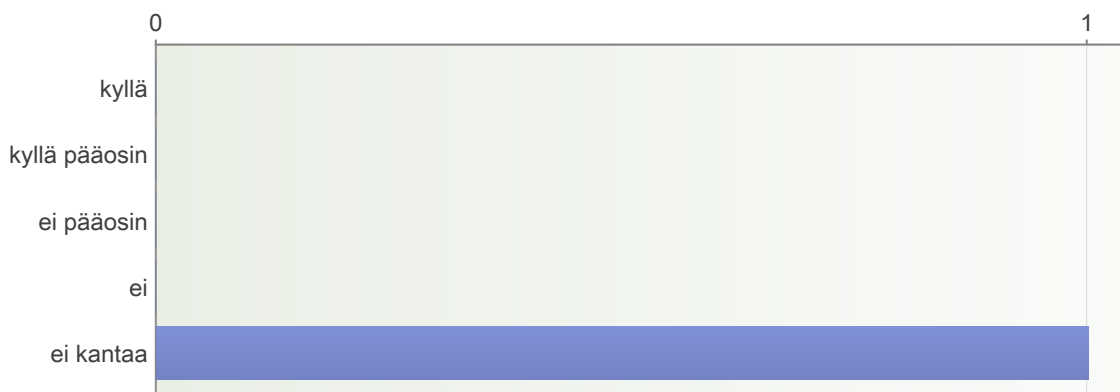
Tämä tarkoittaa, että neuvontatyöhön käytetyn ajan lisäksi palveluneuvojat joutuvat hankkimaan toimijoista entistä enemmän tietoa. Nykyisessäkin järjestelmässä tämä on todettu haasteeksi mm. järjestöjen palvelutuotannon osalta. Henkilökohtaisen budjetin käyttäjissä on henkilöitä, joilla on kommunikaatiohaasteita ja tarvitaan erilaista materiaalia, joka puolestaan vaatii sen hallintaa myös silloin kun tuottajan palveluissa tapahtuu muutoksia.

Palvelutarpeen arvioinnin, palveluohjauksen ja palveluneuvonnan keskinäinen suhde ei nykysysteemissäkään on ongelmaton, eikä lakiluonnos paranna tilannetta. Ammattimainen palvelutarpeenarviointi paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa on vaativaa työtä. Mikäli tämä vaihe palvelujen käytössä ei sijoitu asiakkaan näkökulmasta hänen tarpeissaan oikeaan kohtaan, on suuri todennäköisyys, että varhaisen auttamisen mahdollisuuksia menetetään. Tällöin riski ongelmien vaikeutumiselle kasvaa huomattavasti ja kustannukset lisääntyvät.

Palvelutarvearviointi on ydinprosessi palveluntuottajankin näkökulmasta ja ylimitoitettut arvioinnit syövät resursseja. Ohjaustyön laatua pitää myös asiakkaiden oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi jotenkin valvoa ja seurata.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

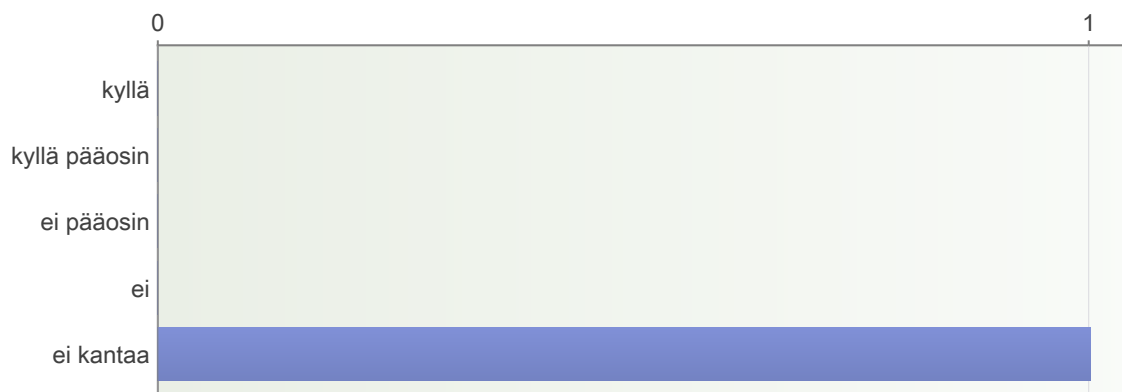

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämismääräyksiin toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

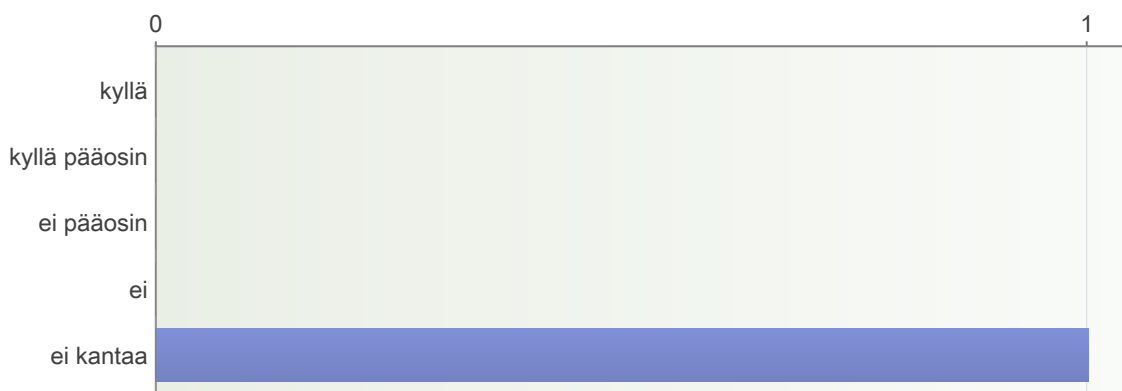
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

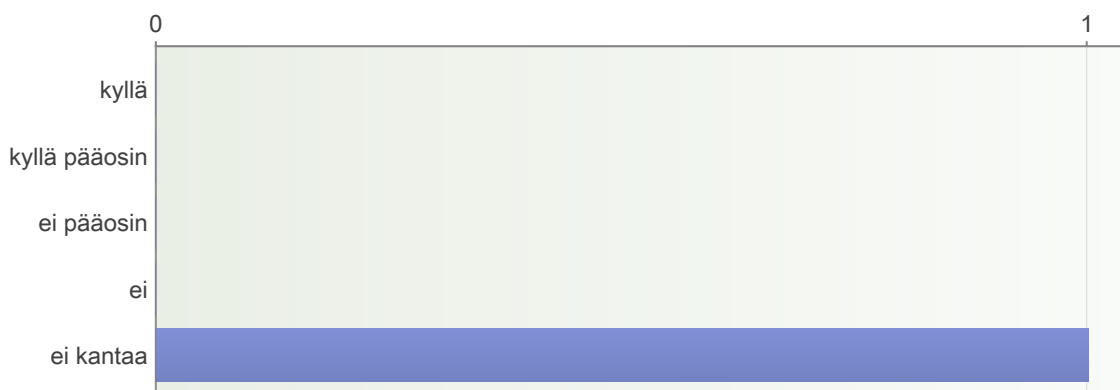

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

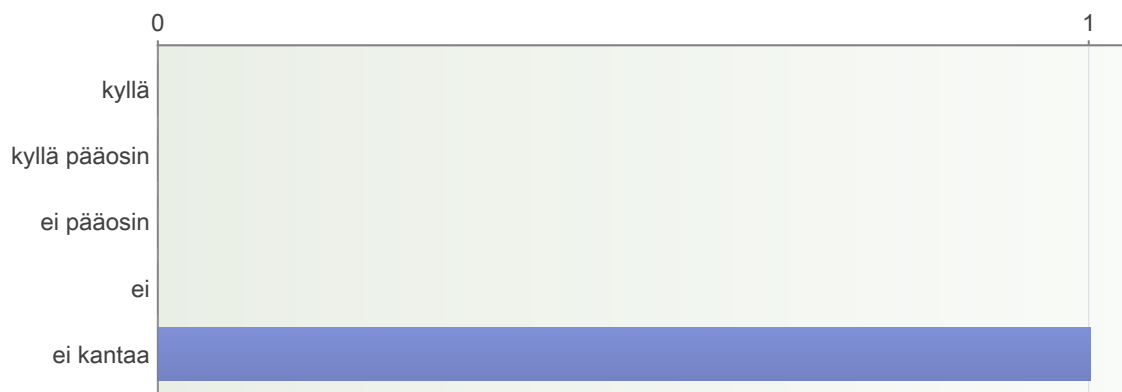

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

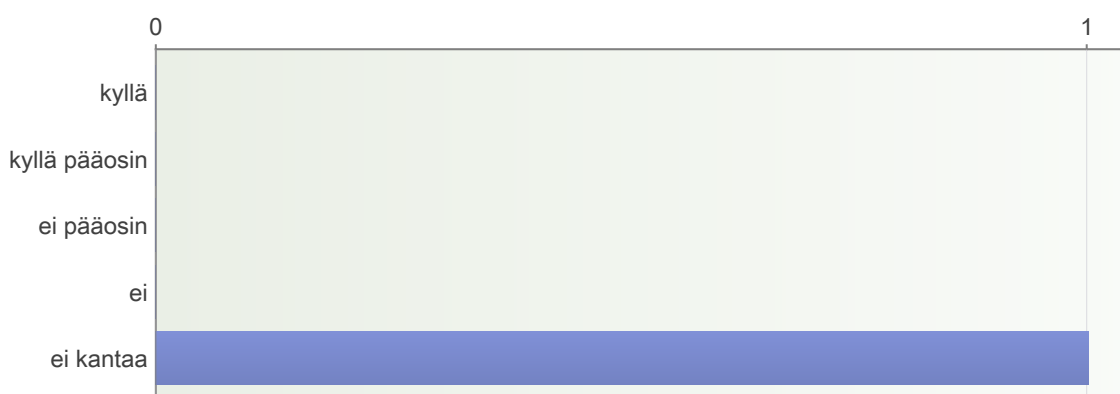

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

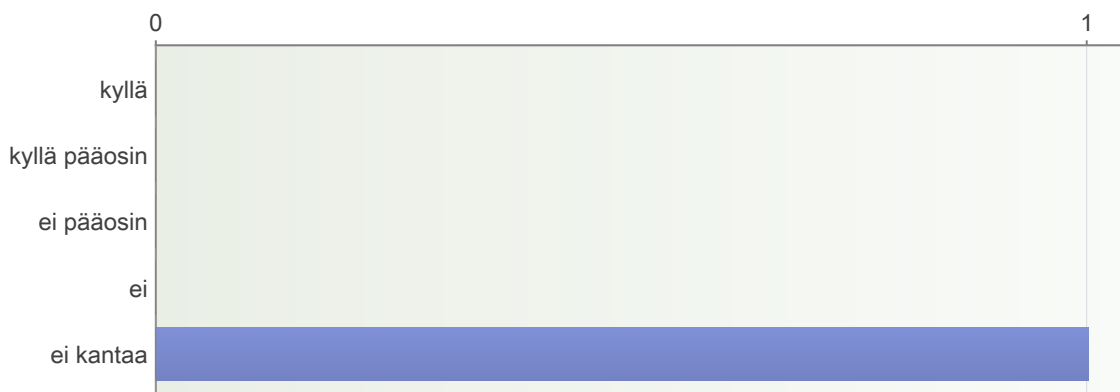

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

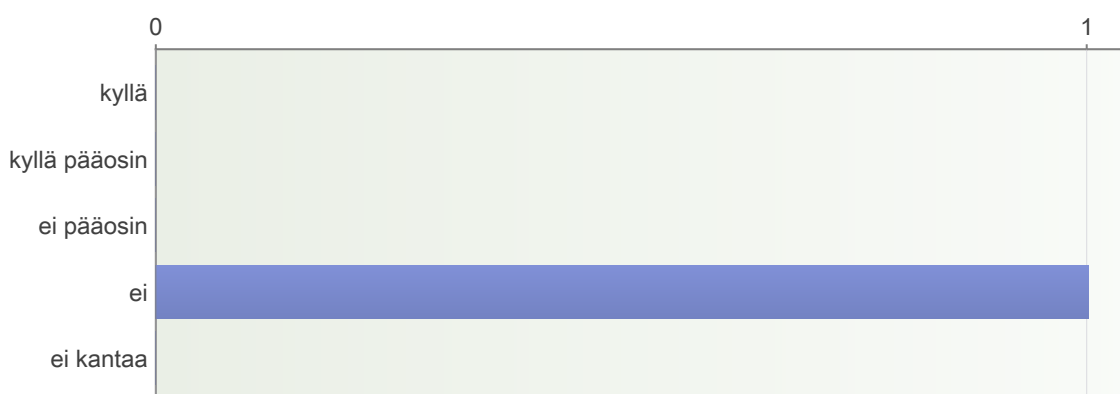

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi varsinkaan asiakasnäkökulmasta eikä myöskään talouden näkökulmasta.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitysten eriaikaisen valmistelun vuoksi tässä vaiheessa ei ole tietoa siitä miten kasvupalvelut kytkeytyvät jatkossa sosiaalipalveluiden kanssa. Tämä vaikuttaa monialaisten palvelujen tarjontaan ja järjestämiseen jatkossakin merkittävästi. Toisiinsa liittyvät lakiesitykset ja niiden valmistelu ovat liian irrallaan toisistaan

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.